

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

استاندارد ملی ایران
۲۱۷۲۹

INSO
21729
1st.Edition
2017

Iranian National Standardization Organization

چاپ اول
۱۳۹۵

نوار نقاله مورد استفاده در تاسیسات
زیرزمینی - الزامات ایمنی الکتریکی و
اشتعال‌پذیری

**Conveyor belts for use in underground
installations- Electrical and flammability
safety requirements**

ICS: 53.040.10; 13.220.40

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران- ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۰۸۰ و ۸۸۸۸۷۱۰۳

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: (۰۲۶) ۳۲۸۰۶۰۳۱-۸

دورنگار: (۰۲۶) ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانمۀ: standard@isiri.gov.ir

وبگاه: <http://www.isiri.gov.ir>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No. 2592 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.gov.ir

Website: <http://www.isiri.gov.ir>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانهٔ صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و درصورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرفکنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسائل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاه، واسنجی وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«نوار نقاله مورد استفاده در تاسیسات زیرزمینی- الزامات ایمنی الکتریکی و اشتعال پذیری»

سمت و / یا محل اشتغال:

کارشناس مسئول برق و مکانیک- اداره کل استاندارد
استان کرمان

رئیس:

زکریایی کرمانی، احسان
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

دبیر:

کارشناس اداره نظارت بر اجرای استاندارد- اداره کل
استاندارد استان کرمان

عسگری، مجید
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

اعضا: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

مدرس مدعو- دانشگاه شهید باهنر کرمان
مس سونگون

ابراهیمزاده، رضا
(کارشناسی ارشد مهندسی بیومکانیک)

مشاور فنی- شرکت زمین حفاران کاسیت- معدن
مس سونگون

اعظمی، محمد علی
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک سنگ)

کارشناس مسئول تحقیقات- معدن مس سرچشممه

ترابی، معصومه
(کارشناسی ارشد شیمی)

کارشناس مسئول شهرسازی- شهرداری کرمان

تولایی، رحیم
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

کارشناس ارشد دفتر فنی- معدن چغارت یزد

حاجی باقرپور، علیرضا
(کارشناسی ارشد مهندسی معدن)

رئیس اداره تدوین استاندارد- اداره کل استاندارد
استان کرمان

حافظی اردکانی، پرتو
(کارشناسی شیمی کاربردی)

کارشناس اجرا- معدن زغالسنگ طبس

حسینی، علی
(کارشناسی ارشد مهندسی معدن)

کارشناس مسئول صنایع ساختمانی و معدنی- اداره
کل استاندارد استان کرمان

خورشید زاده، محمد مهدی
(کارشناسی ارشد مهندسی عمران)

سمت و / یا محل اشتغال:

کارشناس دفتر فنی- شرکت زمین حفاران کاسیت

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

رضایی، محمد

(کارشناسی مهندسی مکانیک)

کارشناس امور استاندارد- اداره کل استاندارد استان
کرمان

سهرج زاده، مریم
(کارشناسی ارشد شیمی فیزیک)

کارشناس فنی- معدن مس سرچشمه

شاه حیدری، حسام
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

رئیس- اداره استاندارد شهرستان بروجرد

شرفی، عنایت الله
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

مدرس مدعو- دانشگاه آزاد واحد بندرعباس

صادقی، افسانه
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد- اداره کل
استاندارد استان خراسان شمالی

طاهری، احسان
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

عضو هیات علمی گروه معدن- دانشگاه لرستان

کولیوند، فرشاد
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک سنگ)

معاون استانداردسازی، آموزش و ترویج استاندارد-
اداره کل استاندارد استان کرمان

کیانفر، مریم
(کارشناسی ارشد شیمی فیزیک)

ویراستار:

رئیس اداره نظارت بر اجرای استاندارد- اداره کل
استاندارد استان خراسان شمالی

طاهری، احسان
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ج	پیش‌گفتار
ط	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۵	۴ ارزیابی خطر اشتعال
۵	۵ مقاومت الکتریکی
۵	۶ گرمایش اصطکاکی
۵	۱-۶ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A) و برای استفاده در تاسیسات خطرناکی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه‌های C2 و B2)
۶	۶-۲ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در اتمسفرهای انفجاری و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه B1)
۶	۶-۳ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C1)
۷	۷ مقاومت در برابر اشتعال
۷	۷-۱ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A)، برای استفاده در جایی که اتمسفر انفجاری وجود دارد (طبقات B1 و B2) و برای استفاده در تاسیسات خطرناکی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه C2)
۷	۷-۲ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C1)
۷	۸ گسترش آتش
۷	۸-۱ مقدمه
۸	۸-۲ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A) و برای استفاده در جایی که اتمسفر انفجاری وجود دارد (طبقه‌های B1 و B2)
۸	۸-۳ کلیات
۸	۸-۴ آزمون مشعل دو متري پروپان

- ۹ آزمون مشعل دوگانه ۳-۲-۸
- ۹ آزمون انرژی زیاد در مقیاس متوسط ۴-۲-۸
- ۹ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه ۳-۸
وجود غبار یا مواد حمل شده و جایی که افزاره‌های ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C2)
- ۹ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه ۴-۸
وجود غبار یا مواد حمل شده و منابع سوخت اضافی (بار آتش) و جایی که افزاره‌های ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه C2)
- ۹ گالری مقیاس کامل ۱-۴-۸
- ۹ گالری مقیاس آزمایشگاهی ۲-۴-۸
- ۱۰ نشانه‌گذاری ۹
- ۱۲ پیوست الف (آگاهی‌دهنده) ارزیابی خطرات و ریسک
- ۱۵ پیوست ب (آگاهی‌دهنده) مثالی از یک ارزیابی خطر اشتعال مربوط به تسمه‌نقاله مد نظر برای استفاده در اتمسفر انفجاری
- ۱۶ پیوست پ (آگاهی‌دهنده) گزینه‌های انطباق / تجویز (تصویب) تسمه‌نقاله پیشنهاد شده
- ۱۷ کتابنامه

پیش‌گفتار

استاندارد «توار نقاله مورد استفاده در تاسیسات زیرزمینی - الزامات ایمنی الکتریکی و اشتعال‌پذیری» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط تهیه و تدوین شده است، در هشتصد و چهل و ششمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد خودرو و نیروی محرکه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۷ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهند شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون‌های مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

BS EN 14973: 2015, Conveyor belts for use in underground installations- Electrical and flammability safety requirements

مقدمه

این استاندارد ملی ایران، استاندارد نوع C بیان شده در استاندارد ملی ایران- ایزو شماره ۱۲۱۰۰ است. ماشینآلات مربوط و گستردگی خطرها، موقعیت‌ها و حوادث خطرناک در مورد آن‌ها، در هدف و دامنه کاربرد این استاندارد مشخص شده است.

برای دستگاه‌هایی که مطابق با استاندارد نوع C طراحی و ساخته شده‌اند، هنگامی که مقررات استاندارد نوع C، با آن‌چه که در استانداردهای نوع A و B بیان شده است، متفاوت باشد، مقررات استاندارد نوع C، بر مقررات سایر استانداردهای نوع A و B ارجحیت دارد.

دیدگاه اتخاذ شده در این استاندارد شناسایی خطرات اصلی مرتبط با کاربردهای انتقال زیرزمینی و مشخص کردن الزامات مربوط به تسمه‌نقاله‌هایی است که این‌منی عملیاتی لازم را فراهم خواهند کرد. همانطور که در زیربندهای ۳-۹ تا ۱۱-۳ تعریف شد، سه طبقه شامل A، B و C تعریف می‌شود.

نوار نقاله مورد استفاده در تاسیسات زیرزمینی -

الزامات ایمنی الکتریکی و اشتعال‌پذیری

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین الزامات ایمنی الکتریکی و اشتعال‌پذیری برای تسممه‌نقاله‌هایی است که در تاسیسات زیرزمینی، اتمسفرهای اشتعال‌پذیر یا غیرقابل اشتعال استفاده می‌شوند.

این استاندارد برای تسممه‌نقاله‌های توصیه و استفاده شده در اتمسفرهای اشتعال‌پذیر برای بهره‌برداری در تاسیسات تسممه‌نقاله‌ای (ماشین‌آلات معادن) کاربرد دارد.

تسممه یک جزء یا بخشی از تجهیزاتی است که می‌تواند در نقاله ادغام شده و همان‌طور که در زیربند 3.2.2 استاندارد 9 EN 13463-1:2009 تعریف شده است، از تجهیزات گروه I دسته M2 می‌باشد.

این استاندارد برای تسممه‌نقاله‌های سبک تشریح شده در استاندارد 2006-1:2006 EN ISO 21183 کاربرد ندارد.

این استاندارد خطرات مهم را با جزئیات کامل در زیربند الف-۱ پیوست الف ارائه می‌کند.

یادآوری - خلاصه‌ای از الزامات این استاندارد در جدول ۲ ارائه شده است. این جدول فقط برای مراجعه سریع در نظر گرفته شده است.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابط وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

2-1 EN 31010, Risk management- Risk assessment techniques

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۵۶۰: سال ۱۳۹۱، مدیریت ریسک - تکنیک‌های ارزیابی ریسک، با استفاده از استاندارد 2009 IEC/ISO 31010: تدوین شده است.

2-2 EN ISO 284, Conveyor belts- Electrical conductivity- Specification and test method (ISO 284)

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۲، سال ۱۸۳۴۰: تسمه‌نقاله‌ها- رسانایی الکتریکی- ویژگی‌ها و روش آزمون، با استفاده از استاندارد ۲۰۱۲: ISO 284 تدوین شده است.

- 2-3 EN ISO 12100, Safety of machinery- General principles for design- Risk assessment and risk reduction (ISO 12100)

یادآوری- استاندارد ملی ایران- ایزو شماره ۱۲۱۰۰: سال ۱۳۹۰، ایمنی ماشین‌آلات- اصول کلی طراحی- ارزیابی ریسک و کاهش آن، با استفاده از استاندارد ۲۰۱۰: ISO 12100 تدوین شده است.

- 2-4 EN ISO 15236-3:2007, Steel cord conveyor belts- Part 3: Special safety requirements for belts for use in underground installations (ISO 15236-3:2007)

یادآوری- استاندارد ملی ایران- ایزو شماره ۱۳۴۰۸: سال ۱۳۸۹، تسمه‌نقاله‌ها با الیاف فولادی- قسمت ۳: الزامات ایمنی خاص برای تسمه‌های مورد استفاده در تاسیسات زیرزمینی، با استفاده از استاندارد ۲۰۰۷: ISO 15236-3 تدوین شده است.

- 2-5 EN ISO 22721:2007, Conveyor belts- Specification for rubber- or plastics-covered conveyor belts of textile construction for underground mining (ISO 22721:2007)

یادآوری- استاندارد ملی ایران- ایزو شماره ۱۳۴۱۶: سال ۱۳۸۹، تسمه‌نقاله‌ها- ویژگی‌های تسمه‌نقاله‌های با ساختار بافته شده دارای روکش لاستیکی یا پلاستیکی برای معدنکاری زیرزمینی، با استفاده از استاندارد ۲۰۰۷: ISO 22721 تدوین شده است.

- 2-6 EN 1554:2012, Conveyor belts- Drum friction testing

- 2-7 EN 1710:2005+A1:2008, Equipment and components intended for use in potentially explosive atmospheres in underground mines

- 2-8 EN 12881-1:2014, Conveyor belts- Fire simulation flammability testing- Part 1: Propane burner tests

- 2-9 EN 12881-2, Conveyor belts- Fire simulation flammability testing- Part 2: Large-scale fire test

- 2-10 EN 13463-1:2009, Non-electrical equipment for use in potentially explosive atmospheres- Part 1: Basic method and requirements

- 2-11 EN ISO 340, Conveyor belts- Laboratory scale flammability characteristics- Requirements and test method (ISO 340)

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، علاوه بر اصطلاحات و تعاریف ارائه شده در استاندارد EN ISO 12100، اصطلاحات و تعاریف زیر نیز به کار می‌روند:

۱-۳

شعله پایا

afterflame

شعله‌ای که پس از حذف منبع اشتعال به سوختن ادامه می‌دهد.

۲-۳

گداختگی پایا

afterglow

تداوی افروختگی، بعد از توقف شعله‌وری در صورتی که شعله‌وری مجدد رخ ندهد و تداوم احتراق بعد از حذف منبع اشتعال است.

۳-۳

شعله (اسم)

flame (noun)

منطقه شعله‌وری در فاز گازی که معمولاً همراه با انتشار نور است.

۴-۳

شعله‌ور شدن (فعل)

to flame (verb)

شعله‌ور شدن در فاز گازی که همراه با انتشار نور است.

۵-۳

گداختگی

glowing

فروزنده‌گی به وسیله گرما (بدون شعله) است.

۶-۳

بدون آسیب

undamaged

قسمتی از یک تسمه‌نقاله که پس از اتمام آزمون‌های آتش تشریح شده در استاندارد EN 12881 سالم باقی‌مانده و هیچ شواهدی از شکنندگی، ترک‌خوردگی، برآمدگی (تاول‌زدن) یا سایر عیوب در آن ظاهر نمی‌شود.

۷-۳

افزارهای ایمنی ثانویه

secondary safety device

تجهیزات یا افزارهای که با هدف کمک به فراهم کردن یک محیط کاری ایمن در نظر گرفته شده‌اند، برای مثال شناساگرهای لغزش، شناساگرهای حرارت، سامانه‌های آبی مربوط به اطفاء حریق.

۸-۳

اشتعال ناقص

incomplete ignition

وضعیتی است که وقتی مشعل برداشته شود قسمتی از تسمه‌نقاله که بالای مشعل است، فقط در سمت پایین سوخته و سمت بالایی آن خاموش می‌شود.

۹-۳

تسمه طبقه A

class A belt

تسمه‌نقاله مدنظر برای بهره‌برداری عمومی در جاهایی که دسترسی محدود شده و وسایل فرار وجود داشته باشد.

۱۰-۳

تسمه طبقه B

class B belt

تسمه‌نقاله مدنظر برای بهره‌برداری عمومی در جاهایی که دسترسی محدود شده و وسایل فرار وجود داشته باشد، اتمسفر انفجاری وجود داشته باشد و افزارهای ایمنی ثانویه وجود داشته (طبقه B2) یا موجود نباشد (طبقه B).

۱۱-۳

تسمه طبقه C

class C belt

تسمه‌نقاله مدنظر برای بهره‌برداری عمومی در جاهایی که دسترسی محدود شده و وسایل فرار وجود داشته باشد، اتمسفر انفجاری وجود داشته باشد، سایر مواد احتراق‌پذیر یا غبار انتقال داده شود یا قابلیت اشتعال منبع سوخت اضافی (بار آتش) وجود داشته و افزارهای ایمنی ثانویه وجود داشته (طبقه C1) یا موجود نباشند (طبقه C2).

۱۲-۳

منبع اضافی سوخت (بار آتش)

additional fuel source (fire load)

موادی مانند آستری‌های چوبی یا لوله‌های پلاستیکی که علاوه بر تسمه‌نقاله و مواد حمل شده، احتمال درگیرشدن آن‌ها به عنوان منبع اشتعال تسمه‌نقاله در هنگام آتش‌سوزی وجود دارد.

۱۳-۳

اتمسفرهای انفجاری

potentially explosive atmosphere

اتمسفری که تحت شرایط محلی و عملیاتی، قابلیت انفجاری پیدا کند.

۴ ارزیابی خطر اشتعال

به منظور تعیین این‌که کدام طبقه از تسمه‌نقاله باید در تاسیسات زیرزمینی مورد استفاده قرار گیرد، شرکت بهره‌بردار باید یک ارزیابی خطر اشتعال را انجام دهد. نتایج این ارزیابی باید منجر به استفاده از یک طبقه از تسمه‌نقاله مطابق با این استاندارد شود. پیوست **الف** این استاندارد و پیوست A استاندارد EN 1710:2005+A1:2008 اهداف مربوط به تهیه و آماده‌سازی چنین ارزیابی اشتعال را بیان می‌کند.

یادآوری - نمونه‌ای از ارزیابی خطر اشتعال مربوط به تسمه‌نقاله توصیه شده برای استفاده در اتمسفرهای انفجاری در پیوست ب ارائه شده است.

۵ مقاومت الکتریکی

هنگامی که تسمه مطابق با استاندارد EN ISO 284 آزمون شود، تسمه‌نقاله‌های توصیه شده برای استفاده در تاسیسات زیرزمینی باید دارای مقاومت الکتریکی سطحی حداقل $M\Omega$ ۳۰۰ باشند.

۶ گرمایش اصطکاکی

۱-۶ تسمه‌نقاله‌های مدنظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A) و برای استفاده در تاسیسات خطرناکی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه‌های B2 و C2)

هنگامی که تسمه مطابق با روش B2 یا روش B1 استاندارد EN 1554:2012 آزمون شود، اگر استفاده از روش B2 غیرممکن باشد برای مثال هنگام آزمون تسمه‌نقاله‌های دارای زره فولادی، گرچه گداختگی تسمه-

نقاله‌های مد نظر برای استفاده در این کاربردها مجاز است ولی به هیچ‌وجه نباید شعله‌ای داشته باشند. هیچ الزاماتی در مورد حداکثر دمای غلتک در نظر گرفته نشده است.

۶-۶ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در اتمسفرهای انفجاری و جایی که افزاره‌های ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه B1)

هنگامی که تسمه مطابق با روش B2 یا روش B1 استاندارد EN 1554:2012 آزمون شود، اگر استفاده از روش B2 غیرممکن باشد برای مثال هنگام آزمون تسمه‌نقاله‌های دارای زره فولادی، گرچه گداختگی تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در این کاربردها مجاز است ولی به هیچ‌وجه نباید شعله‌ای داشته باشند و هیچ وقت دمای غلتک از 45°C بیشتر نشود.

یادآوری - درصورتی که خواص ذاتی تسمه‌نقاله به تنهاًی برای ارائه یک وضعیت ایمن در وجود اتمسفرهای اشتعال‌پذیر استفاده شود، مهم است که دمای غلتک محدود شده و امکان گداختگی آن وجود نداشته باشد. در صورت داغ شدن سطح غلتک، دمای 45°C به اندازه کافی پایین‌تر از دمای اشتعال مخلوطهای هوا مтан انتخاب شده است.

۶-۶ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و جایی که افزاره‌های ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C1)

هنگامی که تسمه مطابق با روش B2 یا روش B1 استاندارد EN 1554:2012 آزمون شود، اگر استفاده از روش B2 غیرممکن باشد برای مثال هنگام آزمون تسمه‌نقاله‌های دارای زره فولادی، تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده در وجود غبار زغال‌سنگ گرچه گداختگی‌شان مجاز است ولی به هیچ‌وجه نباید شعله‌ای داشته باشند و هی چوقت دمای غلتک از 325°C بیشتر نشود.

یادآوری - درصورتی که خواص ذاتی تسمه‌نقاله به تنهاًی برای ارائه یک وضعیت ایمن در وجود غبارات احتراق‌پذیر یا مواد حمل شده استفاده شود، مهم است که دمای غلتک محدود شده و امکان گداختگی آن وجود نداشته تا از احتمال محترق شدن غبار روی تسمه ممانعت شود. در صورت داغ شدن سطح غلتک، دمای غلتک 325°C به اندازه کافی پایین‌تر از دمای اشتعال غبارات زغال‌سنگ روی تسمه است. به هر حال اگر تسمه‌نقاله در محیط دارای سایر غبارات استفاده شود، خریدار/کاربر و تولیدکننده ممکن است بر اساس تجربه الزامات جایگزین را مورد موافقت قرار دهنند، برای مثال حداکثر دمای متفاوت برای غلتک که یک حاشیه ایمنی کافی از دمای اشتعال غبارات مورد نظر را ارائه خواهد داد.

۷ مقاومت در برابر اشتعال

۱-۷ تسمه‌نقاله‌های مدد نظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A)، برای استفاده در جایی که اتمسفر انفجاری وجود دارد (طبقات B1 و B2) و برای استفاده در تاسیسات خطرناکی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه C2)

هنگامی که تسمه مطابق با استاندارد EN ISO 340 آزمون شود، مجموع زمان‌های شعله پایا برای هر گروه از شش آزمون (یعنی شش آزمون با پوشش کامل و شش آزمون با پوشش برداشته شده) باید کمتر از ۴۵ s بوده و هیچ کدام از نتایج انفرادی نباید از ۱۵ s بیشتر باشد.

۲-۷ تسمه‌نقاله‌های مدد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C1)

هنگامی که تسمه مطابق با استاندارد EN ISO 340 آزمون شود، مجموع زمان‌های شعله پایا و گداختگی پایا برای شش قطعه آزمون با پوشش کامل باید بیش از ۱۸ s بوده و هیچ کدام از نتایج انفرادی نباید از ۱۰ s بیشتر باشد. هنگامی که با پوشش برداشته شده آزمون شود، مجموع زمان‌های شعله پایا و گداختگی پایا برای شش قطعه آزمون باید از ۳۰ s بیشتر شده و هیچ کدام از نتایج انفرادی نباید از ۱۵ s بیشتر شوند.

۸ گسترش آتش

۱-۸ مقدمه

۱-۱-۸ الزامات زیربندهای ۲-۸ تا ۴-۸ بر اساس مقاومت در برابر انتشار آتش از یک منبع حرارتی موضعی است. به هر حال تجربه نشان داده است در صورتی که یک مشعل دو متری آزمون پروپان توصیف شده در روش A (زیربند ۲-۲-۸) استاندارد ۱2881-1:2014 EN نتواند طی ۱۰ min از روشن شدن شعله به طور کامل تسمه‌نقاله را مشتعل کند، ممکن است نتواند انتشار آتش را اندازه‌گیری کند. در چنین وضعیت‌هایی آزمون انرژی زیاد در مقیاس کوچک ارائه شده در روش C (به زیربندهای ۳-۲-۸ و ۳-۸ مراجعه شود) استاندارد ۱2881-1:2014 EN مشخص شده است که همه تسمه‌نقاله‌ها حتی تسمه‌نقاله‌های زره فولادی را مشتعل می‌کند و سطح ایمنی کافی را فراهم می‌کند. عدم توانایی مشتعل کردن کل تسمه طی ۵۰ min از آزمون انرژی زیاد در مقیاس متوسط^۱ دلالت بر مقاومت بسیار بالای تسمه در برابر انتشار آتش دارد.

۲-۱-۸ اگر در آزمون انرژی زیاد در مقیاس متوسط، تسمه‌نقاله طی ۵۰ min از اعمال شعله به طور کامل مشتعل نشود، آزمون مشعل دوگانه ارائه شده در روش B استاندارد ۱2881-1:2014 EN (به زیربندهای ۴-۲-۸ و ۳-۸ مراجعه شود) می‌تواند برای دستیابی به اشتعال کامل استفاده شود. اگرچه آزمون مشعل

1 - The mid-scale high energy test

دوگانه محدوده وسیع تری از تسمه‌نقاله را مشتعل می‌کند، برای تسمه‌نقاله‌های غیر از تسمه‌های دارای زره فولادی یا نخ پلیمری، تجربیات محدود است.

۳-۱-۸ اگر به دلیل وجود منابع سوخت (بار آتش) احتمال یک مسیر آتش‌سوزی اصلی، علاوه بر و بزرگتر از آتش‌سوزی تسمه‌نقاله و مواد حمل شده وجود داشته باشد، برای فراهم کردن سطح ایمنی کافی آزمون گالری در مقیاس کامل^۱ توصیف شده در استاندارد ۲-۱۲۸۸۱ EN (به زیربند ۱-۴-۸ مراجعه شود) اعمال می‌شود. به عنوان جایگزین برای آزمون در مقیاس آزمایشگاهی تشریح شده در روش D استاندارد ۱۲۸۸۱-۱:۲۰۱۴ EN ممکن است یک ناحیه محدود شده از تسمه‌نقاله‌ها استفاده شود (به زیربند ۲-۴-۸ مراجعه شود).

۴-۱-۸ عملکرد رضایت‌بخش یک تسمه‌نقاله در یکی از آزمون‌های انتشار دلیل بر این نیست که لزوماً عملکرد آن در سایر آزمون‌ها رضایت‌بخش باشد. برای مقایسه عملکرد در آزمون‌های شبیه‌سازی مقاومت در برابر انتشار آتش از یک منبع موضعی و آزمون مربوط به انتشار در مسیر اصلی آتش توجه خاصی لازم است. رضایت‌بخش بودن عملکرد یک آزمون نباید دلیل بر رضایت‌بخش بودن عملکرد در سایر آزمون‌ها باشد. جایگزینی یکی از این آزمون‌ها، اگر قبلاً برای یکی از تاسیسات مشخص شود، برای دیگری ممکن است منجر به کاهش در استانداردهای ایمنی پذیرفته شده قبلی مربوط به آن تاسیسات گردد.

۲-۸ تسمه‌نقاله‌های مد نظر برای استفاده عمومی در تاسیسات زیرزمینی (طبقه A) و برای استفاده در جایی که اتمسفر انفجاری وجود دارد (طبقه‌های B1 و B2)

۱-۲-۸ کلیات

تسمه‌نقاله باید با الزامات ذکر شده در زیربند ۲-۲-۸ انطباق داشته باشد، به استثنای اینکه، اگر اشتعال ناقص حاصل شود، تسمه‌نقاله باید با الزامات ارائه شده در زیربنددهای ۳-۲-۸ تا ۴-۲-۸ انطباق داشته باشد. الزامات زیربنددهای ۳-۲-۸ تا ۴-۲-۸ خیلی سخت‌گیرتر از زیربند ۲-۲-۸ هستند. بنابراین اگر الزامات زیربنددهای ۳-۲-۸ یا ۴-۲-۸ برآورده شود، بدون اینکه آزمون‌های بیشتری مورد نیاز باشد، الزامات زیربند ۲-۲-۸ برآورده می‌شود.

۲-۲-۸ آزمون مشعل دو متري پروپان

هنگامی که تسمه مطابق با روش A استاندارد ۱۲۸۸۱-۱:۲۰۱۴ EN آزمون شود، طول قطعه آزمون که بدون آسیب باقی می‌ماند نباید در کل عرض تسمه‌نقاله از ۱۰۰ mm کمتر باشد.

۳-۲-۸ آزمون مشعل دوگانه

هنگامی که تسمه مطابق با روش B استاندارد EN 12881-1:2014 آزمون شود، برخی از قطعات آزمون باید وجود داشت که در کل عرض تسمه‌نقاله بدون آسیب باقی می‌ماند.

۴-۲-۸ آزمون انرژی زیاد در مقیاس متوسط

هنگامی که تسمه مطابق با روش C استاندارد EN 12881-1:2014 آزمون شود:

- الف- طول قطعه آزمون که بدون آسیب می‌ماند باید در کل عرض تسمه‌نقاله از ۶۰۰ mm کمتر باشد؛
- ب- حداکثر جهش دمای میانگین نباید از 140°C بیشتر شود، طول محاسبه شده تسمه‌نقاله اشغال شده با توده مواد نباید از ۱۲۰۰ mm بیشتر شود و طول قطعه آزمون که بدون آسیب باقی می‌ماند باید در کل عرض تسمه‌نقاله از ۵۰ mm کمتر باشد.

۳-۸ تسمه‌نقاله‌های مدد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود ندارند (طبقه C2)

هنگامی که تسمه مطابق با روش C استاندارد EN 12881-1:2014 آزمون شود، تسمه‌نقاله باید الزامات مشخص شده در زیربندهای ۳-۲-۸ یا ۴-۲-۸ را در صورت امکان برآورده کند.

۴-۸ تسمه‌نقاله‌های مدد نظر برای استفاده در تاسیسات دارای اتمسفر انفجاری به اضافه وجود غبار یا مواد حمل شده و منابع سوخت اضافی (بار آتش) و جایی که افزارهای ایمنی ثانویه وجود دارند (طبقه C2)

۱-۴-۸ گالری مقیاس کامل

هنگامی که تسمه مطابق با استاندارد EN 12881-2 آزمون شود، انتشار شعله نباید بیش از ۱۰ m در آنسوی موقعیت منبع سوخت اولیه گسترش پیدا کند.

۲-۴-۸ گالری مقیاس آزمایشگاهی

هنگامی که تسمه مطابق با روش D استاندارد EN 12881-1:2014 آزمون شود، تسمه‌نقاله باید الزامات ارائه شده در جدول ۱ را برآورده کند.

جدول ۱- الزامات برای وقتی که تسمه مطابق با روش D استاندارد EN 12881-1:2014 آزمون شود

نوع تسمه		دو لایه		تک لایه (نساجی شده صلب)	
بار اسمی شکست (N/mm^2)		بیش از ۱۰۰۰ تا ۱۲۵۰		بیش از ۱۰۰۰ تا ۱۲۵۰	
شرط آزمون		۱		۱	
متوسط طول آسیب دیده (mm)					
پهنهای تسمه عرضه شده					
۱۲۰۰ mm		۵۰۰ تا ۶۵۰		۵۵۰ تا ۶۵۰	
۱۴۰۰ mm تا بیش از ۱۲۰۰		۶۸۰ تا ۷۲۰			

۹ نشانه‌گذاری

تسمه‌نقاله‌ها باید به صورت مناسب مطابق با بند ۱۱ استاندارد EN ISO 15236-3:2007 و بند ۱۷ استاندارد EN ISO 22721:2007 نشانه‌گذاری شوند.

جدول ۲- خلاصه طبقات ایمنی برای تسمه‌نقاله‌های مربوط به تاسیسات زیرزمینی

طبقه	کاربرد	مقاومت سطح استاندارد EN ISO 284	اصطکاک غلتک، روش B2 ^a استاندارد EN 1554	اشتعال استاندارد EN ISO 340		روش انتشار آتش، در مورد الزامات به زیرنویس‌های پ تا چ مراجعه نمایید						
				قطعات هر ۶ آزمون (S)	حداکثر برای هر قطعه آزمونه	مجموعه از ۶ آزمونه	بیشینه دمای غلتک (°C)	گداختگی شعله				
				روش A ^c استاندارد EN 12881-1:2014. اگر اشتعال ناقص حاصل شود از روش‌های Bd یا Ce استفاده شود	۱۵	<۴۵/۴۵ ^b	بدون محدودیت	مجاز است	خیر	≤۳۰۰ MΩ	استفاده عمومی، فقط خطر دسترسی محدود شده و وسایل فرار دسترسی	A
B1	به مانند طبقه A به اضافه اتمسفر انفجاری. بدون افزاره‌های ایمنی ثانویه	به مانند طبقه A استاندارد EN 12881-1:2014. اگر اشتعال ناقص حاصل شود از روش‌های Bd یا Ce استفاده شود	۱۵	<۴۵/۴۵ ^b	۴۵۰	خیر	خیر	بدون محدودیت	مجاز است	≤۳۰۰ MΩ	به مانند طبقه A به اضافه اتمسفر انفجاری. بدون افزاره‌های ایمنی ثانویه	B1
B2	به اضافه اتمسفر انفجاری. با افزاره‌های ایمنی ثانویه	به مانند طبقه A استاندارد EN 12881-1:2014. اگر اشتعال ناقص حاصل شود از روش‌های Bd یا Ce استفاده شود	۱۵	<۴۵/۴۵ ^b	۴۵۰	خیر	خیر	بدون محدودیت	مجاز است	≤۳۰۰ MΩ	به اضافه اتمسفر انفجاری. با افزاره‌های ایمنی ثانویه	B2
C1	مانند طبقه B1 به اضافه غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق. بدون افزاره‌های ایمنی ثانویه	روش A ^c استاندارد EN 12881-1:2014. اگر اشتعال ناقص حاصل شود از روش‌های Bd یا Ce استفاده شود	۱۰/۱۵ ^b	<۱۸/۳۰ ^b	۳۲۵	خیر	خیر	بدون محدودیت	مجاز است	≤۳۰۰ MΩ	مانند طبقه B1 به اضافه غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق. بدون افزاره‌های ایمنی ثانویه	C1
C2	مانند طبقه B1 به اضافه غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و منابع تكمیلی سوخت (بار آتش). با افزاره‌های ایمنی ثانویه	روش Df استانداردهای 2g، EN 12881-1:2014 یا EN 12881-1:2014 برای تسمه‌های منطبق با جدول ۱	۱۵	<۴۵/۴۵ ^b	بدون محدودیت	خیر	خیر	بدون محدودیت	مجاز است	≤۳۰۰ MΩ	مانند طبقه B1 به اضافه غبار یا مواد حمل شده قابل احتراق و منابع تكمیلی سوخت (بار آتش). با افزاره‌های ایمنی ثانویه	C2
جایی که روش B2 نتواند به دلیل ساختار تسمه، برای مثال تسمه‌نقاله‌های دارای سیم فولادی، استفاده شود روش B1 استاندارد 2012:2012 EN 1554 ممکن است استفاده شود.								a مقادیر متعاقب آزمون‌ها با پوشش‌ها و بدون پوشش‌ها به ترتیب.				a
جایی که تسمه مطابق با روش A استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، طول قطعه آزمون که بدون آسیب باقی می‌ماند نباید در کل عرض تسمه‌نقاله از ۱۰۰ mm کمتر باشد.								b هنگامی که تسمه مطابق با روش B استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، برخی از قطعات آزمون باید وجود داشته باشند که در کل عرض تسمه‌نقاله بدون آسیب باقی مبمانند.				b
جایی که تسمه مطابق با روش C استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، یا طول قطعه آزمون که بدون آسیب باقی می‌ماند نباید در کل عرض تسمه‌نقاله از ۶۰۰ mm کمتر باشد یا بیشینه متوسط جهش دما نباید از ۱۴۰ °C بیشتر شود، طول محاسبه شده تسمه‌نقاله مصرف شده با جرم نباید از ۱۲۰۰ mm بیشتر شود و طول قطعه آزمون که سالم باقی می‌ماند، در سراسر عرض تسمه‌نقاله نباید از ۵۰ mm کمتر باشد.								c هنگامی که تسمه مطابق با روش D استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، تسمه‌نقاله باید الزامات ارائه شده در جدول ۱ را برآورده کند.				c
جایی که مطابق با استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، شعله انتشاری نباید بیش از ۱۰ m آنسوی موقعیت منابع اولیه سوخت گسترده شود.								d هنگامی که تسمه مطابق با روش E استاندارد 1:2014 EN 12881-1:2014 آزمون شود، برخی از قطعات آزمون باید وجود داشته باشند که در کل عرض تسمه‌نقاله بدون آسیب باقی مبمانند.				d

پیوست الف

(آگاهی دهنده)

ارزیابی خطرات و ریسک

الف-۱ شناسایی خطرات

در طی تدوین این استاندارد، مشخص گردید که علاوه بر خطر اساسی دسترسی محدود شده و وسائل فرار ناشی از ناحیه‌های کار محدود شده، خطرات زیر به‌طور مستقیم با تسمه‌نقاله‌های زیرزمینی مرتبط می‌باشند:

الف- ایجاد و تخلیه الکتریسیته ساکن، که می‌تواند اتمسفر قابل اشتعال را مشتعل کرده یا موجب شوک الکتریکی (برق گرفتگی) کارکنان گردد (به بند ۵ مراجعه شود);

ب- گرمایش موضعی ناشی از اصطکاک، برای مثال یک محرک دورانی و یک تسمه‌نقاله وامانده، یا یک محرک ثابت و یک تسمه‌نقاله محرک که بتواند تسمه یا اتمسفرهای اشتعال‌پذیر یا غبارات احتراق‌پذیر را مشتعل سازند (به بند ۶ مراجعه شود);

پ- اشتعال یک تسمه‌نقاله توسط یک منبع حرارتی کوچک نظیر یک شعله خفیف، غلتک‌های گیر کرده تسمه‌نقاله یا سایش تسمه‌ها با تکیه‌گاهها یا سازه‌های نگهدارنده؛ (به بند ۷ مراجعه شود) و

ت- انتشار یک آتش در طول تسمه‌نقاله‌ای که مشتعل شده است. این اشتعال می‌تواند ناشی از یک منبع موضعی نسبتاً کوچک نظیر یاتاقان هرزگرد معیوبی باشد که بیش از حد گرم شده، یا ناشی از آتش‌سوزی بزرگتری باشد که به علت سایر تجهیزات یا مواد موجود در مسیر است. مورد دومی در اعماق بیشتر، فشارها و دماهای بالای سنگ، مسیرهای خروج طولانی و جایی که علاوه بر تسمه‌نقاله، مقدار زیادی مواد پلاستیکی در مسیرها وجود دارد، پراهمیت می‌شود (به بند ۸ مراجعه شود).

الف-۲ ارزیابی ریسک

ارزیابی ریسک مربوط به به کارگیری تسمه‌نقاله‌ها، باید مطابق با استاندارد EN ISO 12100 بوده و هر نوع ارزیابی ریسک باید مطابق با استاندارد 31010 EN اجرا شود. راهنمایی در خصوص اصول ارزیابی ریسک ممکن است در استاندارد EN ISO 12100 یافت شود. باید به شناسایی منابع مستعد اشتعال، یعنی آتش یا افروختگی حاصل از تسمه‌نقاله، که در زیربند ۵.۲.۲.۲ استاندارد ۱۳۴۶۳-۱:۲۰۰۹ EN تشریح شده است توجه خاصی معطوف شود.

فرآیند ارزیابی ریسک، باید خطراتی که باید مد نظر قرار داده شوند و همچنین احتمال وقوع و شدت اثر آن‌ها را مشخص کند. برای این ارزیابی ریسک می‌توان مناسب‌ترین آزمون‌ها را برگزید.

ارزیابی ریسک باید هر نوع خطر دیگر که ممکن است وجود داشته باشد را در نظر گرفته و بررسی کند که آیا اقدامات ایمنی ثانویه، مرتبط با آزمون معین/ یا به جای الزامات آزمون معین که ممکن است برای تدارک سطح ایمنی عملیاتی قابل قبول مورد نیاز باشد، مورد نیاز است. برای مثال سطح مقاومت در برابر آتش تسمه‌نقاله که ضروری به نظر می‌رسد، ممکن است به افزارهای ایمنی ثانویه که در حال بهره‌برداری در محل کاربرد هستند، بستگی داشته باشد.

به دلیل عدم امکان تعیین کامل سطح مقاومت در برابر آتش برای اطمینان از وضعیت ایمن، اهمیت استفاده از نتایج تجربی برای ارزیابی ریسک نمی‌تواند بیش از حد مورد تاکید باشد. تجربیات زیادی در خصوص به کارگیری ایمن تسمه‌نقاله‌های زیرزمینی وجود دارد و این استاندارد استفاده از این تجربه را برای راهنمایی الزاماتی که برای کارکرد ایمن مورد نیاز باشند، را مقدور می‌سازد.

از خطرات فهرست شده به جز آن‌هایی که ایمنی عملیاتی را تحت تاثیر قرار می‌دهند، بقیه نباید مد نظر قرار داده شوند. سایر جنبه‌ها نظیر الزامات بهداشتی و محیطی می‌توانند در نظر گرفته شده و این موارد ممکن است نیاز به احتیاط‌های ایمنی تکمیلی یا جایگزین داشته باشند.

الف-۳ روش‌های مقابله با خطرات

اگر خصوصیات ذاتی تسمه‌نقاله برای بیان خطرات استفاده شود، روش‌های آزمون زیر مناسب تشخیص داده شده‌اند.

الف- الکتریسیته ساکن، استاندارد EN ISO 284 به طور کلی به عنوان یک ابزار مناسب برای اندازه‌گیری مقاومت الکتریکی سطح تسمه‌نقاله‌ها مورد پذیرش قرار گرفته است.

ب- گرمایش اصطکاکی بین تسمه‌نقاله و محرك، این خطر با استفاده از آزمون اصطکاک غلتک که در استاندارد EN 1554 تشریح شده است، می‌تواند به صورت رضایت‌بخش مورد توجه قرار داده شود.

پ- اشتعال، این خطر با استفاده از آزمون‌های مشعل آزمایشگاهی تشریح شده در استاندارد EN ISO 340 می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد.

ت- گسترش آتش، مقاومت در برابر پیشروی آتش ناشی از یک آتش آغاز شده از منابع حرارتی موضعی نسبتاً کوچک نظیر یاتاقان هرزگرد معیوب که بیش از حد گرم شده در طول تسمه‌نقاله، با استفاده از آزمون‌های به ترتیب روش‌های A، B و C تشریح شده در استاندارد EN 12881-1:2014 اندازه‌گیری می‌شود. به هر حال تجربه نشان داده است که اگر تسمه‌نقاله به طور کامل طی ۱۰ min از به کارگیری شعله مشتعل نگردد روش A ممکن است نتواند گسترش آتش را اندازه‌گیری کند. در روش C، برای اشتعال کل تسمه‌نقاله‌های زره فولادی مدت زمان ۵۰ min مناسب تشخیص داده شده است. روش B

یک اشتعال بسیار موثر را فراهم می‌کند، ولی این تجربیات محدود به تسمه‌نقاله‌هایی است که حاوی زره فولادی یا الیاف آرامید نیستند.

مقاومت در برابر گسترش آتش ناشی از یک آتش‌سوزی بزرگ در راستای طول تسمه‌نقاله با استفاده از آزمون تشریح شده در استاندارد 2-12881 EN اندازه‌گیری می‌شود. این آزمون وضعیتی را شبیه‌سازی می‌کند که منبع سوخت مشتعل شده بیشتر و بزرگتر از تسمه‌نقاله و موادی است که حمل می‌شوند مانند لاینینگ الوار موجود در مسیر یا لوله‌های پلاستیک و همچنین وضعیت جایی که امکان احتراق برای این مواد باشد. این آزمون برای وضعیت‌های دارای عمق بالا، فشارها و دماهای زیاد سنگ وجود داشته باشد و درصد بالایی از مواد پلیمری در مسیر موجود باشد، مناسب تشخیص داده شده است. روش آزمون D تشریح شده در استاندارد 1:2014-12881 EN، برای تسمه‌های با دامنه محدود مناسب تشخیص داده شده است (به جدول ۱ مراجعه شود).

همچنین، احتمالاً با توجه به خصوصیات ذاتی تسمه، اقدامات ایمنی ثانویه ممکن است اعمال شود. تولیدکننده/ مونتاژ کننده تسمه‌نقاله باید چگونگی مقابله با خطرات بالقوه مربوط به کل تسمه‌نقاله را تشریح کند. مثال‌هایی از موارد ویژه مربوط به تسمه‌نقاله در پیوست ب ارائه می‌شوند.

پیوست ب

(آگاهی دهنده)

مثالی از یک ارزیابی خطر اشتعال مربوط به تسمه‌نقاله مد نظر برای استفاده در اتمسفر انفجاری

جدول ب-1- مثالی از یک ارزیابی خطر اشتعال

حافظت به کار رفته در برابر اشتعال	مثالی از اقدامات به کار رفته برای پیش‌گیری از موثر شدن منابع	منابع مستعد اشتعال	
		نقص‌هایی که قابل اغماض نیستند	کارکرد معمول
EN 13463-1 (دستورالعمل‌های کاربر در مورد جایگزینی تسمه)	استفاده از تسمه‌نقاله‌ای که برای پیش‌گیری از تجمع بار الکتریکی دارای رسانایی کافی است (در صورتی که مطابق با استاندارد EN ISO 284 آزمون شود مقاومت سطح کمتر یا مساوی $M\Omega$)		تخلیه الکتریسیته ساکن
قسمت C ایمنی ساختاری استاندارد EN 13463-5	تسمه‌نقاله که مطابق با استاندارد EN تحت آزمون اصطکاک غلتک قرار داده شده است. هیچ افزاره ایمنی ثانویه‌ای در این نصب وجود نداشته، در نتیجه تسمه‌نقاله انتخاب شده الزامات طبقه ب ۱ استاندارد EN 14973 پوشش می‌دهد.	تسمه‌نقاله گیر کرده/وامانده، غلتک‌های محرك به دوران ادامه می‌دهند.	
استاندارد- 1 (دستورالعمل‌های کاربر) و قسمت C ایمنی ساختاری استاندارد EN 13463-5	در مورد علائم نقص برای مثال سر و صدای نامتعارف یاتاقان، رنگ رفتگی و گرمایش بیش از حد قابل مشاهده، نیاز به آزمایشات هفتگی است. تسمه‌نقاله الزامات طبقه B.1 استاندارد EN 14973 را برای مقاومت در برابر اشتعال (استاندارد EN ISO 340) و/یا گسترش آتش (EN 12881-1:2014) را پوشش دهد.	غلطک هرز تسمه‌نقاله به طور ناگهانی سفت شده و با تسمه‌نقاله متحرک ساییده می‌شود	
کنترل منبع اشتعال b استاندارد EN 13463-6	پایش‌گرهای تراز بودن تسمه‌نقاله در سر محرك نصب می‌ شود. اینها در صورتی که عدم تراز بودن روی دهد برای لغزش موتور محرك و به منظور جلوگیری از افزایش دما، بکار می‌ روند.	اصطکاک بین تسمه‌نقاله و قطعات ثابت	

پیوست پ

(آگاهی دهنده)

گزینه‌های انطباق / تایید تسمه‌نقاله پیشنهاد شده

در صورتی که مجموعه‌ای از تسمه‌نقاله‌ها ساختار یکسانی داشته و حاوی مواد یکسانی باشند، در آن صورت به جای این که همه آن‌ها مورد آزمون قرار گیرند، انطباق تصویب/تایید این سری بر مبنای دامنه یا خانواده ممکن است قابل قبول باشد.

برای مثال، بیشترین و کمترین کشش تسمه‌نقاله‌ها را با پوشش‌هایی با بیشترین و کمترین ضخامت آزمون کنید.

کتابنامه

- [1] EN ISO 21183-1:2006, Light conveyor belts- Part 1: Principal characteristics and applications (ISO 21183-1:2005)

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۴۱۷-۱: سال ۱۳۸۹، تسمه‌نقاله‌های سبک- قسمت ۱: کاربردها و مشخصه‌های اصلی، با استفاده از استاندارد ۲۰۰۵ : ISO 21183-1 تدوین شده است.

- [2] EN 1127-2, Explosive atmospheres- Explosion prevention and protection- Part 2: Basic concepts and methodology for mining

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۸۶۲-۲: سال ۱۳۹۱، اتمسفر انفجاری- جلوگیری از انفجار و محافظت در مقابل آن- قسمت ۲: مفاهیم اساسی و روش کار برای معدنکاری، با استفاده از استاندارد ۲۰۰۸ : DIN EN 1127-2 تدوین شده است.

- [3] EN 13463-5, Non-electrical equipment intended for use in potentially explosive atmospheres- Part 5: Protection by constructional safety 'c'

- [4] EN 13463-6, Non-electrical equipment for use in potentially explosive atmospheres- Part 6: Protection by control of ignition source 'b'